

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

“UPP TILL KAMP - MER SVAMP”

**En diskursanalys av psykedelikadiskursen på
forumet Flashback**

Otto Carlsson Ahnell & Isac Robertsson

Kandidatuppsats SOPB63

HT25

Handledare: Petter Karlsson

Abstract

Authors: Otto Carlsson Ahnell & Isac Robertsson

Title: “Fight for Change - More Mushrooms: A Discourse Analysis of the Psychedelic-discourse on the Internet Forum Flashback”

Supervisor: Petter Karlsson

The purpose of this study was to examine the creation of the contemporary psychedelic discourse through specific defined problem statements and proposed solutions. The study explored the construction of psychedelics as a psychiatric critique, an effective and natural approach to treating mental illness and as a method for self-improvement and self-optimization. A discourse analysis was conducted on the Swedish forum Flashback consisting of posts and replies spanning from 2021 to 2025. The study was guided by Donileen R. Loseke’s perspective on the construction of social problems and the theoretical framework of neoliberalism.

The results from the study demonstrated a discourse consisting of critique against Swedish psychiatry and their use of antidepressants, described as ineffective and harmful. By contrast, psychedelics were depicted as natural, being effective against mental illness and having healing properties. The discourse highlighted the neurological enhancement and self-development characteristics of psychedelics and it being highlighted as a responsibility for the individual. The study concluded a clear shift in the perceived responsibility regarding mental illness, from society to the individual.

Key words: *psychedelics, discourse analysis, mental health, internet forum, self-optimization, flashback, social constructivism, claims-making, neoliberalism.*

Innehållsförteckning

1. Inledning och problemformulering	4
1.1 Syfte och forskningsfrågor	7
2. Forskningsläget	8
2.1 De upplevda effekterna av antidepressiva läkemedel	8
2.2 Användardiskurser om psykedelika i onlineforum	9
2.3 Fenomenologiskt perspektiv på psykedelisk terapi och depression	11
2.4 Psykedelika för självoptimering och förbättring	12
2.5 Erfarenheter av psilocybin vid psykisk ohälsa	13
3. Teori	14
3.1 Donileen R. Loseke och claims-making	14
3.1.1 Claims-making	15
3.1.2 Social Problem Formula Stories och prognostic frames	16
3.2 Neuroliberalism	17
4. Metod	18
4.1 Metodologiska överväganden	18
4.2 Urvalsmetod	19
4.3 Tillförlitlighet	20
4.4 Bearbetning och analys	22
4.5 Forskningsetiska överväganden	23
4.6 Arbetsfördelning	24
5. Analys och Resultat	25
5.1 Analys av psykedelikadiskursen på Flashback	25
5.1.1 Kritik mot psykiatri och dess behandlingar	25
5.1.2 Psykedelika som något naturligt och läkande	29
5.1.3 Psykedelika för självförbättring	32
6. Slutsatser	35
7. Slutdiskussion	36
8. Referenslista	38

1. Inledning och problemformulering

Få kan ha undgått samhällsdebatten gällande den ökande psykiska ohälsan i den svenska befolkningen. Från 2011 till 2024 har den självrapporterade förekomsten av oro och ångest i åldersspannet 16-84 år ökat från 31 % till 44 %. Unga kvinnor mellan 16 och 29 år har en högre rapportering av oro och ångest. 2024 rapporterade 23 % av de unga kvinnorna att de upplever ångest och oro jämfört med 2011 där siffran låg på nio %. För de unga männen i samma åldersspann ökade siffran från fem % 2011 till tio % 2024 (Folkhälsomyndigheten, 2025).

De senaste åren har psykedelika som en form av behandling vid psykisk ohälsa fått ett uppsving i olika medier. I SVT Nyheter beskrivs det hur MDMA i kombination med psykoterapi kan användas hos patienter med depressionssymtom. Artikeln hänvisar till en studie där resultaten visar att svår depression kan lindras med hjälp av MDMA, där en av de medverkande beskriver en förbättrad livssituation och hoppfullhet efter medverkan i studien (SVT Nyheter, 2025).

I Svenska Dagbladet beskrivs det hur psykedelisk svamp, LSD och MDMA kan användas för att behandla psykisk ohälsa. Det finns ett intresse i forskningsvärlden av att använda psykedelika för att bota bland annat depression och PTSD. Bland annat finns det tidigare forskning som visar att den psykedeliska substansen psilocybin, vilket förekommer i vilt växande svamp i Sverige, kan förstärka sinnesintryck, perceptionen, stämningsläget och personens kognitiva förmågor. Karolinska institutet arbetar för närvarande med forskning gällande depression där psilocybin kan användas som medicin. Det saknas överlag forskning på området och det finns en problematik med att begreppet psykedelika är brett och vagt där olika substanser kan ha olika effekter. Det finns en viktig diskussion att ha i vilka som ska få ta del av en behandling med psykedelika och vilka som indirekt kan påverkas av en sådan behandling (Svenska Dagbladet, 2021).

Dagens Nyheter skriver om psykologer i Stockholm som behandlat patienter med en mängd olika psykedeliska droger. Detta trots att psykologerna vet om att det är olagligt. De menar på att de vill se en förändring hos patienten, och att de psykedeliska drogerna kan underlätta denna förändring. Terapeuten berättar hur han alltid inleder sina behandlingar med vanliga terapisamtal men att han erbjuder behandlingen med psykedelika om han bedömer att

patienten kan dra nytta av det. Han menar att patienten öppnar upp sig på ett helt annat sätt och att det gör att han når djupare terapeutiskt (Dagens Nyheter, 2025).

Artikeln förklarar att det finns forskning som visar risker med psilocybin-baserad terapi. Det finns risk för att utlösa psykos, och det kan vara riskfyllt för dem med hjärtsjukdomar. Psykologerna berättar att de använder stora frågebatterier för att screena patienter, för att avgöra om de har potentiella sjukdomar i släkten. Detta brister dock om patienten inte är ärlig eller har dålig kännedom om sjukdomar i släkten. Inom traditionell vård riskerar patienten att bli beroende av mediciner som de annars inte skulle behöva om de inte behandlades på detta sätt, berättar en psykolog i artikeln (Dagens Nyheter, 2025).

Det framgår i tidningen Alkohol & Narkotika att en attitydförändring har skett i världen och i Sverige angående psykedeliska substanser. Vetenskapsrådet har tidigare beviljat forskning om psilocybin. Psykologen och forskaren Per Carlbring förklarar att vården år 2031 kommer kunna erbjuda psykedelika till de patienter som har svårigheter med att bota sina depressioner. Forskaren som har genomfört studier på psykedelika beskriver hur patienter säger att känslan av att vara del av något som är större än en själv gav upphov till en känsla av mening. Studien visar resultatmässigt att psilocybin har omfattande och direkt effekt mot svår depression. Forskaren menar dock att forskning om psykedelika inte leder till ett samhälle som accepterar narkotika mer. Forskaren menar på att psykedelika inte är något att ha övertro till, utan psykedelika är mer av ett selektivt verktyg för de rätta målgrupperna. Slutligen beskriver forskaren att vården lär bli mer villig att öppna upp för denna sorts behandling om hälsoekonomiska analyser resulterar i positiva resultat (Alkohol & Narkotika, 2023).

I hagar runt om i Sverige finns det människor i alla åldrar som letar efter psykedelisk svamp. Detta för att uppleva svampens effekter och komma till nya insikter och psykisk förändring. En psykiatriker förklarar att upplevelsen kan bli mardrömslik om effekterna inte blir som tänkt. Psykiatrikern menar att otrygga personer och miljöer bidrar till en sämre upplevelse som kan gå snett. Psykiatrikern förklarar vidare hur personer som konsumerar psilocybin och har anlag för schizofreni eller liknande kan öka risken för psykos. Psykiatrikern understryker att svamparna inte ingår i en massepidemi i samhället som han ligger sömnlös under nätterna över. Psykiatrikern påpekar samtidigt att människor bör veta att dessa svampar är starkt potenta och kan förvränga sinnena med väldigt små doser (Alkohol & Narkotika, 2023).

I USA har användningen av psykedeliska svampar fördubblats mellan 2018 och 2021, det skrivs i en artikel från Svenska Dagbladet. I Sverige visar siffror från Giftinformationscentralen att samtal om förgiftningstillbud av psilocybinsvamp gick från 44 stycken år 2021 till 139 stycken år 2024. På Karolinska institutet forskas det om psilocybin som botemedel mot depression och på andra håll om det kan underlätta anorexi. Nyligen framförde CAN en rapport där det beskrivs om varför unga tar droger, inklusive psykedelisk svamp. Ungdomarna svarade att de upplever ökad kreativitet, unika insikter och en förmåga att kunna se saker på ett nytt sätt. Artikeln resonerar kring intresset för att ruset eventuellt handlar om vad folk saknar i en tid av oro och brist på sammanhang. SvD:s juridiske kommentator Mårten Schultz beskriver kriminaliseringen av psykedeliska svampar som intressant, då de förekommer naturligt och inte odlas. Narkotikastrafflagen beskriver Schultz vidare som speciell (Svenska Dagbladet, 2025).

Den vetenskapliga artikeln *“The Therapeutic Potential of Psychedelics: The European Regulatory Perspective”* beskriver hur psykedelika har framtida potential att förenas med psykiatri inom Europeiska Unionen. Detta eftersom forskning visar på fördelar med psykedelisk vård mot psykisk ohälsa. Flera processer för att reglera säkerheten med psykedelika behöver implementeras innan det sker. Det behövs mer forskning på effektiv dosmängd, särskilt utefter kön, kroppsstorlek och vetenskapliga kliniska undersökningar. Alla pusselbitar ska finnas på plats innan psykedelika aktualiseras inom psykiatrin. Det ska vara tydligt vem som ansvarar för administreringen, det ska finnas utbildning inom ämnet för personal och riskhanteringsplaner ska vara etablerade. Artikeln förklarar hur FN:s definition av psykedelika bör omprövas då den nuvarande definitionen är från 1971 och inte är grundad på dagens vetenskap (Butlen-Ducuing et al., 2023, s. 714-715).

Sven-Åke Lindgrens doktorsavhandling från 1993 är en diskursanalys som redogör för hur bruket av centralstimulerande medel konstrueras som samhällsproblem mellan åren 1890 och 1970. Lindgrens teoretiska ramverk presenterades innan den färdiga doktorsavhandlingen i ett sammanfattat format i en antologi från 1991 av Olsson & Therborn. Doktorsavhandlingen fördjupar det teoretiska ramverket som Lindgren konstruerat.

Lindgren förklarar att syftet med ramverket är att undersöka hur samhället definierar vilka sociala fenomen som blir mål för förändring genom riktade insatser, till följd av politiskt beslutade åtgärdsprogram (Lindgren, 1991, s. 164). Myndigheter och individer skapar synen

på ett fenomen som samhällsfarligt och hur det bör hanteras därefter. Lindgren lyfter kaffebruket på början av 1900-talet som exempel. Lindgren förklarar att kaffet ansågs stjäla uppmärksamhet från inhemska produkter, vilket nationalekonomer ansåg vara destruktivt. Hjärtat och nervsystemet sades ta skada av kaffe och leda till sämre hälsa och undernäring (Lindgren, 1991, s. 174). Insatser som togs för att motverka kaffekonsumtionen var bland annat efter beslut av riksdagen att utbilda om dess effekter i skolan. Det skickades ut informationsblad till svenska hem och det etablerades en kurs för flickor efter att de fullföljt skolan för att upplysa om kaffets skada på barn och hem. Höjda skatter och tullar på kaffe infördes också för att stävja konsumtionen (Lindgren, 1993, s. 106-107). Idag är kaffekonsumtionen utbredd och en ritual hos stora delar av befolkningen. Likt kaffet på 1900-talet, har psykedelika enligt många marginaliserats av politiska beslut för att på senare år växa in mer i samtiden på vetenskapliga, privata och internationella nivåer. Lindgrens teoretiska ramverk synliggör problemformuleringen genom att belysa att samhällsproblem och lösningen på dem formas genom anspråk från flera olika aktörer.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna studie är att analysera hur Flashback-diskursen konstruerar psykedelika som ett legitimt svar på lidande, samhällskritik och självförbättring. Detta undersöks genom att analysera hur diskursen formulerar problem och lösningar i tre delar: psykedelika som kritik mot och alternativ till traditionell psykiatrisk behandling, som frigörande och effektiv behandling mot lidande, samt som verktyg för personlig självförbättring och välbefinnande. Forskningsfrågor:

1. Hur framställs psykiatrin och antidepressiva läkemedel i diskursen gällande psykedelika och psykisk ohälsa i relation till formuleringen och problematiseringen av lidande?
2. Hur konstrueras diskursen om psykedelika som ett legitimt och naturligt alternativ till psykiatrisk behandling?
3. Hur konstrueras diskursen om psykedelika som ett verktyg för självförbättring och optimering av jaget?

2. Forskningsläget

I detta avsnitt redogörs för tidigare forskning av relevans för syftet och forskningsfrågorna. Forskningen utgörs av studier som belyser de problemrepresentationer som föreligger för att psykedelika ska ses som ett substitut för den traditionella vården. Artiklarna hittade vi genom Lunds Universitets AI-verktyg Scopus. Scopus har en sökfunktion som liknar en chattfunktion. I detta chattfält har vi kopplat sökningar till forskningsfrågorna och syftet samt tillfrågat Scopus att identifiera tidigare forskning där det lyfts hur psykedelika formas genom problemrepresentationer. I sökningen har det sedan tillskrivits kritik mot psykiatri, psykedelika som något naturligt, psykedelika som något läkande och självoptimerande som delar av denna problemrepresentation. Detta för att få det tätt anslutet till materialet och analysen.

2.1 De upplevda effekterna av antidepressiva läkemedel

Artikeln “‘In my life antidepressants have been...’: a qualitative analysis of users’ diverse experiences with antidepressants” är skriven av Gibson et al. Studien har en kvalitativ ansats där 1747 personer deltog genom en anonym online survey i Nya Zeeland för att dela med sig av sina erfarenheter av användandet av antidepressiva läkemedel. I frågeformuläret ställdes endast en öppen fråga “In my life antidepressants have been...”. Deltagarna bestod av 77 % kvinnor där majoriteten var i åldrarna 36 till 45 år. Bakgrunden till studien är att hälso- och sjukvårdspersonal har ett fokus på i vilken utsträckning antidepressiva läkemedel fungerar på en neurokemisk nivå. Gibson et al. problematiserar denna syn och belyser vikten av förståelsen av vad medicinen får för konsekvenser för användarnas liv i stort (Gibson et al., 2016, s. 1-2).

Resultatet från studien visar på att 54 % av deltagarna fått positiva effekter på livet efter användning av antidepressiva läkemedel. 16 % av deltagarna uppgav negativa effekter och 28 % uppgav både negativa och positiva erfarenheter, resterande två % kunde ej kategoriseras. Av de deltagare med positiva erfarenheter av antidepressiva läkemedel beskrevs behandlingen som nödvändig då de led av en kemisk obalans i hjärnan. Deltagarna beskrev att det fanns en önskan om att en dag sluta men att deras tillstånd inte tillåter det, det vill säga att behandlingen var nödvändig att ta resten av livet. Deltagarna angav även att antidepressiva läkemedel varit något som räddat deras liv och var tacksamma för medicinen. Exempelvis att

antidepressiva läkemedel hade varit en bidragande faktor till att suicidtankar kunnat hållas under kontroll. Deltagarna upplevde att de kom tillbaka till deras normalläge samtidigt som en del av deltagarna såg antidepressiva läkemedel som en temporär lösning (Gibson et al., 2016, s. 2-3).

Vad gäller de negativa erfarenheterna av antidepressiva läkemedel beskrev deltagarna att de inte var effektiva, de ansåg att exempelvis träning var mer effektivt än att ta piller och att det tagit död på hopp om förbättring i deras depression. Det förekom även biverkningar vilket skapade ett till problem utöver depressionen, dessa biverkningar blev i flera fall bestående över längre tid. Fall av apati och en känsla av att inte vara dem själva förekom vilket bland annat försvårade relationer. Ett annat tema var att deltagarna kände sig oförstådda av psykiatrin och de ansåg att antidepressiva läkemedel inte var lösningen på problemen. Problem som kan ha varit bättre att hantera istället för att medicinera, exempelvis ohållbara relationer. En del deltagare ansåg att psykiatrin tagit bort deras kontroll över sina liv, delvis på grund av att de kände sig beroende av antidepressiva läkemedel för att fungera. En rädsla av att inte kunna leva ett normalt liv utan att ta sin medicin hela livet upplevdes. Kritiken mot psykiatrin var även att deltagarna upplevde att det förekommit mycket lite återkoppling för att kunna sluta med antidepressiva läkemedel. Detta samtidigt som abstinensbesvär gjorde det mycket svårt att avsluta sin medicinering (Gibson et al., 2016, s. 3-4). Artikeln är av stor relevans då den erbjuder en motbild till flashbackdiskursens uteslutande kritiska bild av psykiatrin och antidepressiva läkemedel. Artikeln kan användas för att se den större samhällseliga diskursen och de positiva och negativa erfarenheterna av psykiatrins behandlingar.

2.2 Användardiskurser om psykedelika i onlineforum

Artikeln "*Psychedelic discourses: A qualitative study of discussions in a Danish online forum*" skriven av Holm et al. utforskar användarperspektivet på psykedeliska substanser genom att analysera ett danskt onlineforum. Studien hade som avsikt att identifiera hur användarna talar om psykedelika för att rama in befintliga psykedelikadiskurser. Studien använde sig av en kvalitativ ansats, kritisk diskursanalys. Metoden i studien består av analysering av 1865 inlägg från 154 trådar från det valda forumet (Holm et al., 2023, s. 1).

Holm et al. identifierade fem huvudsakliga diskurser som kan användas som ett ramverk för att förstå hur användarna talar om psykedelika. I den rekreationella diskursen talar användarna om nöje, nyfikenhet och sensoriska förändringar som ofta sker i stora sociala sammanhang med många människor. Detta kan vara festivaler eller fester, i dessa situationer förekommer det att användarna tar andra droger tillsammans med de psykedelika substanserna. I denna diskurs kan psykedelika betraktas som en drog där det inte finns terapeutiska eller spirituella mål. Detta tema är det som andra användare på forumet är mest kritiska till. (Holm et al., 2023, s. 3-4).

Den terapeutiska diskursen på forumet kretsar kring att användarna ser psykedelika som ett potent verktyg för att bota psykisk ohälsa, bearbeta trauma och nå personlig utveckling. Detta genom att psykedelika sägs ha egenskaper där bortträngda minnen och upplevelser kan komma upp till ytan från det undermedvetna. De negativa och oönskade upplevelserna från att inta psykedeliska substanser menar användarna är en positiv upplevelse i bemärkelsen av läkning från exempelvis traumatiska minnen. Användarna lägger tyngd på att miljön är viktig och påverkar upplevelsen, de anser att det bör vara lugnt och tryggt när substanserna intas (Holm et al., 2023, s. 4-5).

I den spirituella diskursen ser användarna psykedelika som en tillgång till helig kunskap. Användarna beskriver en stark preferens av att välja något som är naturligt och växtbaserat likt psilocybin. Läkning genom andlighet nämns och liknas vid en gåva från en form av högre intelligens som har makten att ge personen precis vad den behöver i sitt läkande (Holm et al., 2023, s. 5).

I den vetenskapliga diskursen ligger fokuset på de neurologiska effekter och neurokemiska egenskaper psykedeliska substanser har. Psykedelikas effekter förklaras genom hur hjärnan påverkas av substanserna och i denna diskurs ses andliga upplevelser på med en kritisk och avfärdande syn. Det förekommer ett riskfokus där skademinimerande åtgärder föreslås till de andra användarna. En sådan åtgärd är att varna andra användare från att använda psykedelika vid psykotiska störningar eller eventuellt anlag för det (Holm et al., 2023, s. 5-6).

Den sista diskursen är prestationsdiskursen, vilket innebär att användarna ser på psykedelika som ett medel för självoptimering. Användningsområdet rör förbättrad kreativitet, akademiska-, arbets- och sociala förmågor. Dosen spelar en större roll i denna diskurs och

mikrodosering är vanligt förekommande. Mikrodosering innebär att inta små doser med några dagars mellanrum under en längre tid. Inställningen till psykedelika i denna diskurs ställer sig till det funktionella, för att prestera och fokusera på ett valt område (Holm et al., 2023, s. 6).

Artikeln är relevant då den använder en liknande metod och diskursfokus, kan därför fungera som ett jämförande ramverk som kan pröva vår studies resultat i en liknande digital miljö.

2.3 Fenomenologiskt perspektiv på psykedelisk terapi och depression

I artikeln *“Psychedelic therapy: Reality Transformation through Phenomenology”* analyserade Mateo Sanchez Petrement psykedelikaterapi med en fenomenologisk ansats där metoden bestod av att Petrement analyserar en tidigare studie. Den tidigare forskningen som analyserades av Petrement är skriven av Watts et al. (2017) och behandlar psilocybin för depressionsbehandling. Petrement beskriver att psykiatrin befinner sig i en kris, där psykisk ohälsa reduceras till kemi och neurologi. Individen ses som en isolerad enhet och separerad från den sociala kontexten och ses som ett individuellt problem vilket resulterar i att patienten ses som ensam bärare av sin psykiska ohälsa. Jaget fränkopplas från omvärlden. I detta område menar Petrement att psykedelika kan bidra till ett paradigmskifte inom psykiatrin då psykedeliska substanser är kontext- och erfarenhetsbundna till skillnad från nuvarande modell (Petrement, 2023, s. 36-37).

Ur ett fenomenologiskt perspektiv ses depression som en fränkoppling av jaget, omvärlden och de människor som befinner sig omkring personen. Depressionen skapar ett fängelse, där kroppen skapar en motståndskraft mot personens vilja och kan liknas vid ett tungt objekt som den med depression har släpande efter sig. Detta fränkopplar personen från omvärlden och leder till att samspelet med andra människor blir haltande. Det haltande samspelet leder till att personen blir fränkopplad av sitt sammanhang och ses som ett självständigt objekt (Petrement, 2023, s. 38-39). Vad gäller terapi med psykedeliska substanser kan psykedelika omformuleras till *ecodelics* då de kan synliggöra den miljö som personen befinner sig i, till skillnad från psykiatrins behandlingar. Den yttre omgivningen får spela en större roll och tillåter personen att studera det undermedvetna för att utforska tidigare undangömda känslor och lidande. Detta möjliggör närvaro för personen och förstärkta sinnesupplevelser som formar en utvidgning av personens existens. Läkandet som sker för individen i och med sammankopplingen med sin

miljö och sociala sfär går bortom psykisk återhämtning och blir istället en transformativ process där hela livsvärlden omfattas. Terapi med psykedelika går bortom att bota depressionen, terapi med psykedelika arbetar på djupet med den sociala problematik som ligger till grund för depressionen (Petrement, 2023, s. 41-43).

Artikeln bidrar med teoretisk grund och problematisering av psykiatri och dess behandling i krisläge. Detta perspektiv vidgar förståelsen av användarnas syn och kritik mot psykiatri och efterfrågan om behandling som är centrerad kring "jaget" och det sociala sammanhanget.

2.4 Psykedelika för självoptimering och förbättring

Artikeln "*Rethinking enhancement substance use: A critical discourse studies approach*", av Rebecca Askew och Lisa Williams, är en kritisk diskursanalys som har genomförts med datainsamling från intervjuer. Deltagare från 40 olika länder som brukat substanser som ayahuasca, psilocybin och nootropika med mera intervjuades (Askew & Williams, 2021, s. 1). Specifikt tillämpades den sociokognitiva ansatsen (SCA), vilket innebär att studera språk med trianguleringen av kognition, diskurs och samhälle (Askew & Williams, 2021, s. 4). I artikeln förklaras det hur olika substanser positioneras av de intervjuade som verktyg för självförbättring och optimering (Askew & Williams, 2021, s. 1). Författarna framställer att begreppen självförbättring och optimering har en mycket bredare tillämpning än vad den gällande samhälleliga konsensusen påstår. Författarna förklarar att substansanvändningen kan delas in i tre diskursiva kategorier: Omvandlingsdiskursen, läkningsdiskursen och produktivitetsdiskursen (Askew & Williams, 2021, s. 5-10). Författarna anser att om samhället kan omdefiniera olagligt narkotika- och substansbruk till ett fenomen som endast berör och består av självförbättring och optimering, kan det avstigmatiseras (Askew & Williams, 2021, s. 3).

Artikeln är av relevans för studien då den är kopplad till självförbättring och optimering av jaget, där psykedelika konstrueras som ett legitimt verktyg. Det hjälper oss att förstå hur användare på Flashback kan använda anspråken om självförbättring och optimering för att avstigmatisera bruket.

2.5 Erfarenheter av psilocybin vid psykisk ohälsa

Artikeln *"Effectiveness of Psilocybin on Depression: A Qualitative Study"* skriven av Redhwan Ahmed Al-Naggar, Hisam Alshaikhli och Gwen Erlam, använder en kvalitativ ansats med intervjuer som metod. Målet med studien var att undersöka erfarenheter och effekter av psilocybin hos patienter med depression och ångest. Metoden bestod av att intervjua tio personer som använder psilocybin och samtidigt har en depression och/eller ångest. Al-Naggar et al. förklarade för deltagarna att psilocybin kan ha en god påverkan på depression och ångest. Sedan tillfrågades deltagarna vilka positiva effekter psilocybin har haft på deras liv (Al-Naggar et al., s. 1, 2021).

Resultatet från studien visar att deltagarna hade kunskap om att psilocybin kan ha goda effekter på depression. Denna kunskap beskrev deltagarna att ha kommit från att på egen hand behandla sin depression, informationssökande på internet, sociala medier och tidigare forskning. Deltagarna uppgav att de efter användandet av psilocybin kunde tänka klarare, sluta med antidepressiva läkemedel och förbättra depressionssymtom. Deltagarna uppgav även ett vidgat medvetande, gladare syn på livet och en själv som person, känsla av lugn, trygghet, leva i stunden, förstärkning av visuella och auditoriska intryck och nya tankeförbindelser. Dos och hur ofta de tog psilocybin varierade mellan deltagarna, bland annat vad gäller den initiala dosen (Al-Naggar et al., 2021, s. 2-3). Al-Naggar et al. ser begränsningar i artikeln i form av att studien endast intervjuade tio personer och understryker att mer forskning på området krävs samt studier med fler deltagare. En annan eventuell brist i artikeln ser Al-Naggar et al. i att deltagarna till största del bestod av medverkande med hög utbildning. Deltagarurvallet anser författarna kan ha påverkat resultatet. Al-Naggar et al. avslutar med artikeln med att belysa psilocybins positiva effekter på depression och anser att intag av psilocybin i kontrollerad och övervakad miljö av medicinska expertis bör anses vara säkert (Al-Naggar et al., 2021, s. 4).

Genom att belysa den positiva erfarenheten som kan föreligga av intag av psykedelika ger den tidigare forskningen en referenspunkt till de framlagda anspråken. Anspråk gällande psykedelika som något läkande och fungerande som förekommer i vårt material. Artikeln är av relevans för att visa hur flashbackanvändarnas upplevelse och övertygelse kan speglas i tidigare forskning med intervjuade deltagare.

3. Teori

För att förstå hur psykedelika formas genom problemrepresentation använder vi Donileen R. Losekes (2003) socialkonstruktionistiska ramverk. Losekes ramverk grundar sig i tanken om att sociala problem skapas och konstrueras genom olika former av *anspråk*, *historier* och *narrativ* som skapar känslor hos befolkningen och kulturella teman. Detta till skillnad från objektiva fakta i form av statistik. Det som är av stor vikt i detta ramverk är hur denna konstruktion går till och vilka aktörer som skapar dessa problemformuleringar. Ramverket går i linje med studiens syfte då studien vill undersöka hur problemet med nuvarande behandling inom psykiatri framställs, vad som anses vara lösningen och vilka antaganden som ligger till grund för problemrepresentationen. Då Losekes ramverk utgår från anspråk, historieskapande och olika former av narrativ är den lämplig i en diskursanalys. Detta möjliggör det som ett praktiskt verktyg för att analysera diskursen i det valda material från Flashback (Loseke, 2003, s. 7-10, 25, 88, 98).

Vidare används teorin Neuroliberalism av Mark Whitehead et al. för att förstå konceptet självförbättring genom psykedelika. Neuroliberalism är användbart för att förstå hur föreställningar om plasticitet och hjärnans funktion kan konstrueras. Hjärnans förmåga att anpassa sig och skapa nya länkar, och funktion används för att individer och deras beteenden kan uppnå de krav som är ett resultat av det liberala idealet där eget ansvar är grundläggande (Whitehead et al., 2018, s. 1-2, 90-92).

Losekes teori (2003) är studiens huvudteori och används för att förstå hela psykedelikadiskursen på Flashback. Teorin Neuroliberalism används för att förstå diskursen gällande självförbättring och optimering på Flashback.

3.1 Donileen R. Loseke och claims-making

Donileen R. Loseke (2003) presenterar ett ramverk utifrån en socialkonstruktionistisk ansats. Ett grundläggande ramverk för att komma underfund med hur samhället skapar, upprätthåller och förändrar de problem som uppfattas vara av störst vikt i det nutida samhället. Sociala problem och synen på dessa problem skapas inte uteslutande av statistik och hur många som drabbas av dessa problem och i vilken utsträckning de påverkas. Sociala problem formas även

av hur mycket vi oroar oss över dessa problem, vilket till skillnad från objektiva fakta skapas genom *subjektiva definitioner* (Loseke, 2003, s. 7-8). Det kan ej antas att de problem som befolkningen, media och politiker fokuserar på är samma problem som objektiva fakta lägger tyngd vid och belyser som betydande problem i samhället. Problem i samhället som skapar skada kan finnas utan att befolkningen oroar sig för dessa problem. Detta gäller likväl omständigheter i samhället som tidigare förekommit men som långt senare lyfts fram som ett problem där befolkningen finner en oro. Ett exempel på detta är barnmisshandel, något som förekommit i samhället långt före framställningen av omständigheten som ett samhällsproblem. Detta gäller även synen på slaveriet i USA där omständigheterna funnits en längre tid men långt senare anses av samhället som ett viktigt problem. Problemet är inte nytt men synen och oron över problemet är nytt. Det finns alltså inte alltid en tydlig koppling mellan oro och de objektiva omständigheterna i samhället (Loseke, 2003, s. 8-10).

3.1.1 Claims-making

Begreppet *claims-making* omfattar det sociala problemskapande arbetet som skapas av *claims-makers* för att övertyga en *publik* att en omständighet bör anses vara ett socialt problem (Loseke, 2003, s. 25). För att en omständighet ska kunna konstrueras krävs att publiken övertalas att omständigheten är problematisk och utbredd samt att det finns verktyg för att kunna förändra problemet och att det bör förändras. I denna kontext är ett *claim* (anspråk) verbala, visuella eller beteendepåstående där resultatet som vill uppnås genom dessa anspråk är att övertyga publiken om att specifikt denna omständighet bör klassas som ett socialt problem. Verbala anspråk tar sig uttryck genom text eller tal, visuella anspråk skapas genom att förmedla sin syn på ett eventuellt problemområde genom exempelvis bilder av omständigheten för att väcka reaktioner hos publiken. Anspråk genom beteendepåstående verksälls genom att *göra*, exempelvis kan detta förekomma genom protester. Anspråket skapas genom att ta uppmärksamhet från publikens vardagsliv för att föra fram tyngden av den omständighet som *claims-makers* vill framställa som ett problemområde (Loseke, 2003, s. 26). Dessa anspråk hänvisar inte nödvändigtvis till logik, istället kan anspråken spela på publikens känslor för att skapa tillgivenhet för de utsatta eller fiendskap för de som skapar det sociala problemet. Publiken spelar en grundläggande roll i att sociala problem skapas, dessa omständigheter blir inte sociala problem förrän publiken ser det som ett socialt problem. Samtidigt är det viktigt att förstå att publiken inte nödvändigtvis kräver att en majoritet av

befolkningen ser något som ett socialt problem för att det ska skapas. Detta då det alltid finns en publik på andra sidan av omständigheterna som kräver andra anspråk för att se en omständighet som ett socialt problem (Loseke, 2003, s. 27).

Publiken är inte en homogen grupp där allas röst och åsikt värderas lika, det finns en *hierarchy of audience significance* (hierarki av publik signifikans). Detta leder till att enstaka personer och grupper röst väger tyngre än andras, vilket i sin tur leder till att ett fåtal människor som är högre upp i hierarkin av publik signifikans kan forma sociala problem. Detta föranleder att de som befinner sig lägre i hierarkin är i behov av att göra anspråk gällande en omständighet som ett socialt problem till de högre upp i hierarkin (Loseke, 2003, s. 28). Publiken påverkas utöver claims-makers anspråk även av tidigare erfarenheter och dennes syn på hur världen bör se ut i form av *practical experience* (praktisk erfarenhet). Den praktiska erfarenheten används sedan av publiken för att utvärdera om de anspråk som framförs är av vikt. Praktisk erfarenhet är benägen att delas av olika *social categories* (sociala kategorier) av människor vilket medför att dessa grupper ofta delar åsikt gällande vikten av olika anspråk och omständigheter (Loseke, 2003, s. 29). För att övertyga publiken gällande ett anspråk är det av vikt att härleda anspråket till *cultural themes* (kulturella teman), vilket innefattar åsikter om hur världen bör se ut. Ett av dessa kulturella teman är *individualism*. Vikten av individens självbestämmande och ansvar står i fokus där den del av publiken med individualism som en hjärtefråga är mer benägna att acceptera anspråket (Loseke, s. 64-65).

3.1.2 Social Problem Formula Stories och prognostic frames

För att claims-makers ska övertyga publiken kan *Social Problem Formula Stories* (social problemformelberättelse) används för att skapa ett *narrative* (narrativ) i form av *package of claims* (paket av anspråk) och en *story* (historia). Paketet av anspråk och narrativet kan vara en kombination av tidigare forskning och anekdoter för att skapa en handling i historien som kopplas till omständigheten för att skapa ett narrativ och en historia för att göra anspråk på att en viss omständighet bör ses som ett socialt problem. En handling som kan nyttjas är effekt och verkan, där de som utsätts för omständigheterna far illa. I denna handling finns det karaktärer på bägge sidor, de som utsätts och de som anspråken anser vara utsättaren, som sedan framställs som någon som är ont och inte gör något gott (Loseke, 2003, s. 88-90). *Prognostic frames* (prognostiska ramar) är de anspråk som claims-makers anser vara de

åtgärder som löser det sociala problemet. Dessa ramar innefattar vad som bör göras och vem som ska göra det samtidigt som de kritiserar de lösningar som ej är lämpliga där det finns riktmärken för när en lösning fungerar och inte. Detta är nödvändigt för att övertyga publiken att en omständighet bör ses som ett socialt problem då publiken vill kunna se en tydlig plan för hur det sociala problemet ska lösas (Loseke, 2003, s 98). *The Solution Is (Relatively) Easy and (Relatively) Inexpensive*. För att dessa lösningar ska ses som fördelaktiga för att lösa det sociala problemet är det viktigt att framföra lösningen som relativt enkel och prismässigt överkomlig för att övertyga publiken. Publiken vill inte ha komplexa lösningar som leder till att det behöver skäras ned på något i deras vardag, det blir samtidigt tydligare för publiken vad som behöver göras (Loseke, 2003, s. 106).

3.2 Neuroliberalism

Neuroliberalism beskrivs av Mark Whitehead et al. som en samtida teoribildning som analyserar hur individer internaliserar nyliberala principer. Detta i kombination med insikter från beteendevetenskap, psykologi och neurovetenskap, och hur individer använder dessa för att förstå och styra sig själva. Begreppet belyser hur samhälleliga krav och styrningsformer omsätts i självreglering och individuellt ansvarstagande (Whitehead et al., 2018, s. 1).

Inom Neuroliberalism är det känt att människan ofta drivs av känslor och impulser snarare än rationella och logiska val. Syftet är att efter dessa insikter kunna förstå kopplingen mellan krav, beteende och individens idé om sina brister i moderna samhällen. De internaliserade kraven fungerar ungefär som en osynlig hand (Whitehead et al., 2018, s. 1-2, 6).

Neuroliberalismen bygger på liberala principer som grundar sig i frihet och autonomi, men dessa blir omformade i praktiken (Whitehead et al., 2018, s. 2). Neuroliberalismen sätter inte hårda gränser, utan istället vill Neuroliberalismen "knuffa" människor i en viss riktning genom den så kallade "valarkitekturen" som finns runt individer (Whitehead et al., 2018, s. 20). Genom att utforma den miljö som människor befinner sig i kan styrningsrationaliteten genom design ändra beteende (Whitehead et al., 2018, s. 157). Men det uppfattas inte som politiskt eftersom det internaliseras av individen samtidigt som individen intalar sig om att det är rimligt och förnuftigt (Whitehead et al., 2018, s. 6).

Neuroliberalism bygger på idén om det neuroliberala subjektet vilket är de liberala föreställningar som menar på att individen själv ansvarar för att nå de förväntningar och krav som sägs forma deras karaktär. Hjärnans plasticitet, det vill säga hjärnans neurologiska förmåga att binda nya kopplingar, förändras efter beteenden och generella funktioner, används som hävstänger i kontexten hos aktörer och individer. Whitehead et al. förklarar att det innebär att hjärnan har en förmåga att anpassa sig om individen själv agerar utefter detta och skapar förändring. Likt ett personligt "projekt" hos individen som utforskar och letar efter möjligheter och sätt att skapa dessa neurologiska förändringar. Sker detta kan individen bli mer produktiv, piggare och anpassningsbar (Whitehead et al., 2018, s. 90-92).

Sociala och intellektuella erfarenheter skapas genom olika sorters sociala möjligheter, vilket innebär att den beteendemässiga autonomin färgas av de sociala villkor som individen har (Whitehead et al., 2018, s. 92). Detta innebär en ansvarsförskjutning från samhället och dess institutioner till den enskilde medborgaren, som ansvarar för sin egen hälsa, prestation, mående och karriär. Det liberala subjektet är enligt princip fritt, men de existerande påtvingade kraven om självkontroll och nykterhet skapar en tvetydig verklighet som kommer med mer kriterier och ansvar än vad som syns på första hand (Whitehead et al., 2018, s. 77).

4. Metod

4.1 Metodologiska överväganden

Metodvalet i denna studie är diskursanalys med en socialkonstruktivistisk ansats. Diskursanalys har som utgångspunkt att människor har olika syn på världen, samhället, omständigheter och inre verklighet genereras i diskurser. Språket spelar en avgörande roll då det skapar den sociala verkligheten vi lever i (Bryman, 2018, s. 640). Samhället har haft många olika skeenden vad gäller synen på psykedeliska substanser. För att förstå hur ämnet beskrivs och ter sig i olika kontexter behöver förståelsen finnas för hur denna syn formas och genom vilka medel. I denna studie har vi som avsikt att förstå hur problemrepresentationen gällande psykedelika ser ut, därför är diskursanalys ett lämpligt val av metod. Detta då verkligheten enligt en diskursanalys skapas genom språk. I och med vikten av språk i en diskursanalys nyttjas språket som ett riktmärke på den sociala verkligheten och de diskurser

som förekommer. För att förstå den sociala verkligheten har vi i denna studie valt att göra en diskursanalys på internetforumet Flashback. Detta valde vi då Flashback är ett anonymiserat forum, vilket enligt oss betyder två saker. Etiska överväganden blir mer hanterliga samt att användarna i och med detta kan tala fritt om de illegala substanser de väljer att bruka i syfte av självoptimering och förbättrad psykisk mående. Vi valde att använda en diskursanalys för att identifiera hur språket spelar en roll i hur problemrepresentationen framställs och hur språket används för att skapa diskurser.

Diskursanalys är konstruktionistiskt, vilket i denna kontext innebär att diskurser innehåller ett utdrag av olika tankar och beskrivningar av en viss situation. Dessa tankar och beskrivningar skapar en specifik verklighet. Diskurser kan sedan användas för att skapa förändring och få igenom förändringar som personen eller gruppen vill uppnå (Bryman, 2018, s. 641). Denna beskrivning av Bryman är den huvudsakliga anledningen till att vi valt att använda en diskursanalys. Denna utgångspunkt ger oss insikt i hur användarna från Flashback använder språket för att både föra fram sina åsikter och för att skapa förändring. Detta i kombination med våra valda teorier, framför allt Loseke (2003), skapar det ett robust verktyg för att förklara studiens syfte och forskningsfrågor.

Vi är medvetna om att Flashback är överrepresenterade av manliga användare, vilket innebär att diskurser som vi identifierar i analysdelen främst speglar en manlig kontext. Trots denna överrepresentation har vi valt att använda Flashback då dess anonymitet och unika karaktär möjliggör för en intressant analys och skildring av diskurserna (Internetstiftelsen, 2019, s. 110, 113)

4.2 Urvalsmetod

Urvalet av inlägg från Flashback i denna studie består av inlägg från kategorin “Droger” med underrubriken “Psykedeliska substanser”. Insamlingen av inlägg gjordes genom att vi i kronologisk ordning gick igenom inlägg under “Psykedeliska substanser” från 2025 till 2021 och valde ut de inlägg som i titeln av inlägget hade en direkt koppling till psykisk ohälsa. I urvalet sållade vi således bort inlägg där andra inslag såsom terapi i kombination med psykedelika mot psykisk ohälsa. Urvalet består av inlägg av psykedelika, psykisk ohälsa och

självoptimering. En majoritet av inläggen hade “ångest”, “depression”/“depp”/“depressivitet”, “psykisk ohälsa”, “psykiska besvär”, “antidepp”/“antidepressiva”/“SSRI” i titeln på inlägget.

Inlägg med en titel av relevans till forskningsfrågan men där innehållet i inlägget trots detta inte var av relevans har sällats bort. Detta gäller även de inlägg som inte har relevans till forskningsfrågorna. Exempelvis gäller det diskussioner om hur psykedeliska substanser bör intas eller dylikt där inläggen har en svag koppling till studiens forskningsfrågor. Vi har valt tidsintervallet 2021 till 2025 på inläggen, detta för att i största mån förstå den nutida diskursen. Ett mindre spann hade varit att föredra, men i ett sådant fall hade fler inlägg från samma tråd krävts för att nå upp till en god mängd data, vilket i detta fall inte förekom. Bristfällig data har vi i denna studie strävat efter att undvika för att få en större spridning på inlägg där svaren på inläggen är mindre beroende av trådskaparens originalinlägg. I studien har vi valt att inkludera både originaltrådens inlägg och svarsinlägg, detta val motiveras av att trådarna varierar i omfattning av data. Majoriteten av de insamlade citaten utgörs av svarsinlägg, vilket är ett resultat av att originalinlägg ofta är kortfattade och har begränsad mängd analyserbar data.

4.3 Tillförlitlighet

Kvalitativ forskning skiljer sig från kvantitativ vad gäller begrepp för att förklara tillförlitligheten i forskning. I kvantitativ forskning kan begreppen *validitet* och *reliabilitet* användas för att bedöma forskningens trovärdighet. I kvalitativ forskning används istället *tillförlitlighet*. I detta begrepp ingår det fyra kriterier: *trovärdighet*, *överförbarhet*, *pålitlighet* och *möjlighet att styrka och konfirmera* (Bryman, 2018, 467). I denna studie uppfylls trovärdighet genom transparens genomgående i hela studien där våra metodologiska tillvägagångssätt och överväganden tydlig framförs. Vi uppnår detta genom att redogöra för hur vi har genomfört kodning och tematisering samt hantering av materialet. Genom en tydlig förankring i våra valda teorier stärker det tillförlitligheten genom att förankra och ompröva materialet via dessa teorier. På så sätt minimeras risken för godtyckliga slutsatser. Ett begrepp som ofta förekommer i kvalitativ forskning är *thick descriptions* vilket innebär att skapa djupa och koncentrerade data (Bryman, 2018, s. 467-468). I denna studie uppnås det genom vår socialkonstruktivistiska ansats och valet av en diskursanalys då ansatsen och analysen används för djupa tolkningar av språkanvändning och betydelsen av dessa tolkningar. Något

som tydligt förekommer i analysdelen genom analyserandet av citaten från Flashback, där det fick en god mängd data som analyserats.

Överförbarhet i en kvalitativ kontext har fokus på att skapa tidigare nämnda täta beskrivningar för att möjliggöra att resultatet kan överföras in i en annan miljö. Detta genom att skapa en databas av täta beskrivningar som forskare sedan kan använda sig av för att förstå överförbarheten (Bryman, 2018, s. 467-468). Överförbarhet i denna studie har inte fokus på generaliserbarhet och är istället kontextbundet till forskningsområdet, Flashback och psykisk ohälsa. Denna studie är därmed inte överförbar till andra internetforum och forskningsområden, studien är istället specifikt kopplat till Flashback och drogforumet "Psykedeliska substanser". Överförbarheten stärkt av metodurvalet då en studie på samma forskningsområde kan genomföras genom oförändrad datainsamling. Nämnda framtida studier kan genomföras genom att i kronologisk ordning gå igenom "Psykedeliska substanser" forumet och samla in data där titeln på inläggen relaterar till psykisk ohälsa. Val av titel och språkbruk är något som kan förändras över tid, vilket i sin tur kan påverka överförbarheten då språkbruk och titel ligger till grund för att skapa materialet.

Delkritieriet pålitlighet innebär att forskare i en studie använder sig av ett granskande synsätt vilket innebär att den som utför studien producerar beskrivningar genomgående i studien vilka är fullständiga och tillgängliga. Detta innefattar beslutsfattande och övervägningar i analys och datahantering. I denna pålitlighet kan kollegor ses som ett stöd för att granska studien i dess antaganden och slutsatser för att öka pålitligheten från ett utomstående perspektiv (Bryman, 2018, s. 468). I denna studie har vi dokumenterat samtliga betydande moment, vilket innefattar urval av inlägg från Flashback och hur detta sedan har kodats, tematiserades och analyserats. I och med redogörelsen för de metodologiska och analytiska tillvägagångssätt som används i studien stärks transparensen och tillgängligheten. Den stärkta transparensen och tillgängligheten möjliggör för utomstående att förstå processen i studien. I fallet av denna studie har vi inte forskarkollegor att tillgodose med, därför använder vi oss av varandra och kurskamrater för att granska studien.

I samhällelig forskning går det inte att säkerställa att få fullkomlig förutsättningslöshet och objektivitet. I fallet av att kunna styrka och konfirmera är det upp till studiens författare att fastställa att studien har gjorts i god tro. Det vill säga att personliga hållningar och teoretiska utgångspunkter medvetet inte påverkar studien (Bryman, 2018, s. 470). För att uppfylla

kriterierna för att studien har gjorts i god tro har vi under studiens gång varit självkritiska och granskande för att minimera risken för att personliga åsikter ska påverka antaganden och slutsatser i studien. Granskningen av oss själva är av vikt då det finns en medvetenhet om att egna åsikter och erfarenheter kan påverka studien. Det är av vikt att genomgående vara eftertänksam för att detta inte ska påverka insamling av material och slutsatser. Detta görs genom att analysera material utifrån empiriska exempel och de valda teorierna.

4.4 Bearbetning och analys

Diskursen utgör ett tema, det innebär att diskursen är ett undersökningsfokus som till skillnad från en traditionell forskningsintervju inte endast syftar till att få fram intervjupersonens tankar om något genom språket. Istället är undersökningsfokuset bredare och kartlägger ett perspektiv genom att analysera språkbruk och hur offentliga diskussioner återger och formar ett ämne. Språket är konstruktivt. Alltså är diskursen en konstruerad syn av den sociala verkligheten som formas genom hur språk ter sig. Den uppfattning som diskursen står för tolkas av dig som individ, det innebär att du då genom vissa val väljer det lämpligaste sättet att presentera den på. Diskurs är en form av handling, språket är en "praxis i sig" vilket innebär att språket har förmågan att lägga skuld. Språket är därtill ett medel för att åstadkomma förändring, presentera sig själv på särskilt vis och få någon att acceptera ett argument. En persons diskurs påverkas av den kontext som denne befinner sig i eller ska ställas inför. En diskurs är performativ, den gör saker. Diskursen är retoriskt organiserad, diskurspraktiker är medvetna om att diskursen de förespråkar vill fastslå sin tolkning och att den konkurrerar mot andra. Detta innebär ett driv om att övertyga andra vid presentationen av en beskrivning om något som exempelvis en situation, person eller händelse (Bryman, 2018, s. 644).

I denna studie har det utförts kodning, men fokus har framför allt varit på tematisering i och med materialets art. Detta i och med att språket är konstruktivt och retoriskt organiserat, vilket kräver att helheten står i fokus snarare än isolerade enheter (Bryman, 2018, s. 644). Kodning förekom dock som sagt i detta arbete och de identifierade koderna bestod av: *antidepressiva, tvingande, skadligt, ineffektivt, naturligt, läkande, helande, fungerande, verktyg, revolution, radikaliserings, spirituell, existentiell, insikt, självförverkligande, känsloreglering och utveckling*.

Vi namngav de teman som vi identifierade från den inhämtade datan efter dess essentiella innehåll. Ur detta ses ett narrativ utifrån datan, vilket skapar en förståelse och kontext till materialet. Det finns en kontinuerlig samverkan mellan tolkning och granskning av data vilket gör att ordningen kan suddas ut lite, men i stora drag ser det ut som ovan (Bryman, 2018, s. 708-709).

Identifierade teman:

Tema 1: Kritik mot psykiatrin och kritik mot samhällsapparaten, läkemedelsföretag och politiker.

Tema 2: Psykedelika som något naturligt och läkande

Tema 3: Psykedelika för självförbättring

I analysen har vi valt att inte inkludera det fullständiga materialet bestående av 18 citat. Detta beror dels på uppsatsens begränsade omfång i tid- och ordgräns, och dels på att flera citat överlappar varandra. Inläggen går redan in i varandra till viss del, därför har vi valt att sälla bort dessa inlägg för att minimera ytterligare upprepningar. Samtliga inlägg återfinns dock i tematiseringen och kodningen, där de bidrar till en mer nyanserad och representativ bild av materialet.

4.5 Forskningsetiska överväganden

Studien förhåller sig till de grundläggande forskningsetiska principerna där integritet och anonymisering varit grundpelare i förhållningssättet till materialet. För att stärka deltagarnas rätt till sitt privatliv har det nyttjats ett metodval där det redan från start stärker deltagarnas integritet genom ett anonymiserat internetforum. I sammanhanget av diskursen gällande psykedelika är det nödvändigt eftersom uppfattningen kring ämnet skiljer sig i samhället och kan stigmatisera deltagarna om materialet använts på ett felaktigt sätt.

Anonymisering av deltagare i en studie kan vara nödvändigt för att studien ska kunna godkännas vid granskning. Detta kan göras genom att forskarna döljer uppgifter som kan leda till att deltagarna i studiens identitet kan kopplas till materialet. Vid total anonymisering kan det försvåra för utomstående forskare att legitimera studien samtidigt som stigmatiseringen av

gruppen som undersöks fortfarande kan ske trots att individerna är anonymiserade. Vetenskapsrådet hänvisar till Helsingforsdeklarationen (2013) där vikten av integritet betonas och understryker att forskare bör hantera materialet på ett sådant sätt att deltagarnas privatliv inte undanröjs (Vetenskapsrådet, 2017, s. 41).

I denna studie utgår vi från Flashback för att samla in material då chattforumet redan är anonymiserat och användarna använder sig av pseudonymer. Flashbacktråden som används är en öppen tråd som kan läsas av alla, även de utan konto på Flashback. Detta till skillnad från exempelvis slutna Facebookgrupper, forum där användares identitet är öppen och där forumet inte är öppet för allmänheten. Då flashbackanvändarna är anonyma har vi valt att inte parafrasera inläggen, detta har gjorts för att möjliggöra granskning av det valda materialet. Det är ovanligt för användare på Flashback att använda sig av användarnamn som kan undanröja deras identitet. För att stärka deltagarnas rätt till privatliv har inlägg där användarna använder pseudonymer insamlats samt inte delar information som kan undanröja deras integritet och privatliv. Materialet har behandlats i god tro och diskussioner har förekommit för att gruppen som ingår i studien inte ska stigmatiseras. Egna erfarenheter och åsikter gällande studiens forskningsområde har försökts att elimineras för att skapa en objektiv och rättvist skildring av deltagarnas syn på psykedelika.

Även om vi strävat efter att minimera påverkan av egna åsikter förekommer det i denna studie en risk för konfirmeringsbias, ett forskningsetiskt problem. Kraven på att personliga hållningar och teoretiska utgångspunkter inte påverkar studien är potentiellt inte uppfyllda (Bryman, 2018, s. 470). Detta synliggörs i urvalet av tidigare forskning, där våra valda källor framställer psykedelika som ett fungerande verktyg för behandlingen av psykisk ohälsa. Särskilt framträdande är avsaknaden av källor som lyfter psykedelikas negativa effekter och kritik mot psykedelika som ett verktyg för att lindra lidande. Detta utgör en möjlig begränsning i studiens urval som kan ha påverkat bilden av psykedelika som förmedlats i forskningsläget.

4.6 Arbetsfördelning

I denna studie har det funnits ett gemensamt mål att arbetsfördelningen ska vara jämnt fördelad i så lång utsträckning som möjligt. Studien har genomförts både med varandra och

separat, vid separata tillfällen har arbetsbördan på förhand fördelats jämnt. Vi har haft kontinuerlig kontakt mellan varandra för att studien ska byggas fram i samma riktning och för att kunna ge varandra stöd i skrivandet och i planeringen. Det har dock förekommit tillfällen då kommunikationen varit svagare vid individuellt skrivande vilket har lett till att studien gått åt olika håll. Något som sedan har korrigerats vid tillfällen av gemensamt skrivande. Vid individuella och gemensamma skrivtillfällen har det funnits en delaktighet för att stödja varandra och ge konstruktiv kritik. Stödandet och den konstruktiva kritiken mellan oss har fungerat väl och båda parter finner sig bekväma i detta. Insamlingen av datamaterialet gjordes tillsammans på samma plats för att samla in material i en tydlig linje med studiens grundtanke och syfte. Båda parter har varit engagerade i studien och problem längs vägen har lösts utan problematik.

5. Analys och Resultat

I detta kapitel analyserar vi hur psykedelikadiskursen formas på Flashback genom specifika problemrepresentationer och lösningsförslag. Detta görs genom att vi undersöker språkbruket och hur det framställer legitimitet i anspråk om psykedelikas roll i lösningen på lidande och självoptimerande. Då användarna från Flashback är anonymiserade använder vi oss av A1-A16 för att kategorisera användarna.

5.1 Analys av psykedelikadiskursen på Flashback

5.1.1 Kritik mot psykiatrin och dess behandlingar

Kritiken mot psykiatrin framträder tydligt i materialet där majoriteten av citaten har en kritisk syn bestående av psykiatrin som ineffektiv och farlig. SSRI (antidepressivt läkemedel) framställs som ett misslyckande av psykiatrin då användarna beskriver att det skapar mer skada än vad det gör nytta. Diskursen visar på representation av psykiatrin som inkapabel att behandla den psykiska ohälsa som användarna befinner sig i och erbjuder inte långsiktiga och meningsfulla lösningar. Användandet av psykedelika mot psykisk ohälsa hos användarna kan ses som en större samhällskritik. Användarna sätter sig emot de normativa föreställningarna i den större samhällsdiskursen genom att använda illegala substanser då de anser att psykiatrin och dess behandling av psykisk ohälsa har misslyckats.

Psilocybins schyssta effekter på personer med djup depression, svår ångest och PTSD har varit känd i forskningsvärlden under lång tid. Problemet är fördomarna kring svampars läkande effekter och den moderna och ointelligenta kopplingen till tunga droger som förstör kropp och hjärna. Upp på bordet med sanningen att man kan rädda liv med ångestdämpande svampar. Allt som botar och lindrar behöver inte vara tabletter som produceras av de multinationella läkemedelsföretagen backade av korrupta politiker för egen vinning. UPP TILL KAMP - MER SVAMP. (A4)

Genom sitt språkbruk konstruerar A4 psykedelika som en form av samhällskritik. A4 riktar kritik mot samhället där användaren menar att samhället förbiser psykedeliska substansers positiva effekter. Användaren framställer psykedelika som lösningen på flera former av psykisk ohälsa. Användaren konstruerar psykedelika som "livräddande", framställningen av anspråket görs genom att hänvisa svampar till överlevnad och räddning. I detta anspråk används språket för att förskjuta den medicinska sanningen från professionen till individens egna sanning och upplevelser. A4 stärker detta anspråk genom att hänvisa till att det finns forskning som tyder på att psykedelika är effektiva i dessa fall av psykisk ohälsa, "har varit känd i forskningsvärlden under lång tid". A4 skapar ett paket av anspråk bestående av tidigare forskning och en tydlig övertygelse av att psykedelika är lösningen på flera svår psykisk ohälsa, till skillnad från psykiatrins behandlingar. Paketet av anspråk skapar ett narrativ i historien där det förekommer utsättare och de som utsätts. I denna historia är det samhället som beskrivs som utsättare och de med psykisk ohälsa som de utsatta (Loseke, 2003, s. 88-90). I detta narrativ konstrueras läkemedelsföretag som vinstdrivna utsättare samt att korrupta politiker tillåter detta utsättande och profiterar på andras lidande. Genom användarens historia skapas känslor hos publiken som i sin tur uppmanar till revolt. Detta tydliggörs med användarens sista mening "UPP TILL KAMP - MER SVAMP". Påståendet framställs som ett beteendepåstående där användaren uppmanar till kamp genom bruk av svamp för att uppvisa motstånd mot läkemedelsföretagen ekonomiska intressen. Kritiken mot läkemedelsföretagen kan förstås i ljuset av Losekes beskrivning av hur beteendepåstående används som en form av protest (Loseke, 2003 s. 26). Användaren framställer psykiatrins behandling av psykisk ohälsa som ett medel för läkemedelsföretagen att profitera på psykisk ohälsa genom illa fungerande tabletter. Användaren hänvisar till ett samhälleligt narrativ som möjliggör denna profitering genom okunskap och fördomar kring psykedelika. Detta genom citaten "fördomarna kring svampars läkande effekter" och "den moderna och ointelligenta kopplingen till tunga droger".

Användarens syn på att psykiatrisk behandling genom traditionell medicinering av psykisk ohälsa inte utgör den enda möjliga lösningen på problemet kan kopplas till den tidigare forskningen. Den tidigare forskning belyser att en betydande del av användare av antidepressiva läkemedel känt sig oförstådda av psykiatrin och sett dess behandlingar som ineffektiva mot deras lidande (Gibson et al., 2016, s. 3-4). Denna upplevelse hos användarna av antidepressiva läkemedel speglas i A4:s narrativ där användaren framför begränsad legitimitet hos psykiatrin att behandla psykisk ohälsa.

Jag körde mikrodoser lsd i några veckor när jag var deppig för några år sedan. Det fungerade utmärkt. Ingen ingångsperiod där jag blev ännu mer depp och ville ta livet av mig som på SSRI. Inte heller beroendeframkallande som SSRI. Jag väljer svamp eller syra alla dagar i veckan framför antidepp. (A3)

A3 framställer psykedelika som fördelaktig vid psykisk ohälsa genom egna erfarenheter. Användaren framställer behandling av psykisk ohälsa genom SSRI som en icke-fungerande behandling med förvärrande effekt på psykisk ohälsa och som något beroendeframkallande. Användarens framställning av psykedelika som en simpel lösning och psykiatrins behandlingsformer som skadliga går i linje med Losekes syn på att övertyga publiken om en lösning (Loseke, 2003, s. 106). Användarens framförda lösning konstrueras som tillgänglig och genomförbar vilket gynnar användarens anspråk. I detta fall är publiken den delade erfarenhetsvärlden bestående av användarna på Flashback. Användarens erfarenhet liknar erfarenheter i den tidigare forskningen där det förekom att biverkningar från SSRI kan medföra en motsatt effekt (Gibson et al., 2016, s. 3-4). De liknande erfarenheterna kan bidra till att användarens anspråk framstår som mer trovärdigt i diskursen. Användarens konstruktion av psykedelika och SSRI kan kopplas till Losekes beskrivning av att anspråk kan skapas genom känslor istället för logik (Loseke, 2003, s. 27). A3 skapar känslor hos publiken genom att hänvisa till SSRI som något för användaren förvärrade livet “ännu mer depp”, “beroendeframkallande” och “ville ta mitt liv”. Ordvalen är starka och värdeladdade, vilket förstärker det sociala problemets allvar och kan bidra till ökad emotionell trovärdighet. Detta skapar tillgivenhet gentemot användaren och fiendskap gentemot psykiatrin då användarens språkbruk är fientligt gentemot psykiatrin och tydligt positivt inriktat till psykedelika. Fiendskapet kan även ses på ett större plan där de nämnda aktörerna, psykiatrin, läkemedelsföretag och politiker, blir till en större kritik mot samhället i stort. Sammantaget normaliserar A3 valet av psykedelika och avlegitimerar psykiatrisk behandling genom sina anspråk.

“Jag borde ha tagit svamp. SSRI har förstört mitt liv.” (A5)

“Jag har hamnat i en depression och på måndag börjar microdosera LSD. SSRI tog mig ned i helvete för ett antal år sedan, aldrig mer.” (A6)

Liknande erfarenheter till A3 kan ses i inlägg från A5 och A6 gällande SSRI och psykiatri som något skadligt och icke fungerande. Ordvalen “förstört mitt liv” och “tog mig ned i helvete” från användarna utgör en performativ handling genom sitt språkbruk. Användarna väljer att beskriva sina erfarenheter genom extremformuleringar för att kategorisera psykiatri istället för att framhålla de biverkningar SSRI har medfört. Dessa ordval blir till ett verktyg för att avlegitimera psykiatri i dess arbete med psykisk ohälsa och positionerar dem likt en destruktiv kraft i samhället. Psykiatri som en kraft som tar en ner till “helvetet” kan skapa kraftfulla känslor hos publiken och avleda andra från dess behandlingar. I materialet förekommer inte positiva skildringar av SSRI, vilket skiljer sig från den tidigare forskningen där majoriteten ansåg SSRI ha en positiv effekt. Likt citatet från A3 konstruerar A5 och A6 ett paket av anspråk och ett narrativ av utsättare och de utsatta. Psykiatri som utsättare och SSRI som dess verktyg för att utsätta personer med psykisk ohälsa. Användarna framställer en tydlig dikotomi av de onda och de goda.

Medan den tidigare forskningen belyser att en majoritet av de som använder antidepressiva läkemedel uppvisar positiva erfarenheter och beskriver dem som “livräddande”, uppvisar A5 och A6 total avsaknad av liknande skildringar (Gibson et al., 2016, s. 2-3). Avsaknaden av positiva skildringar i citaten från A5 och A6 blir till en diskursiv strategi för att gynna användarnas egna anspråk. Användarnas anspråk gällande behandling av psykisk ohälsa blir i denna kontext konstruerad som den enda vägen till läkning. Synen på SSRI och den uteslutande kritiken gentemot läkemedlet kan förstås utifrån användarnas kategorisering av psykiatri som icke fungerande. Genom användarnas framställning av psykiatri som icke-fungerande skapas en prognostisk ram (Loseke, 2003, s. 88-90, 98) där psykedelika framställs som den enda legitima lösningen. Ramen som framställs exkluderar en nyanserad bild av psykiatrisk behandling som återfinns i den tidigare forskningen (Gibson et al., 2016, 2-3) vilket uteslutande framhäver de negativa aspekterna.

5.1.2 Psykedelika som något naturligt och läkande

I detta avsnitt framträder en diskurs där psykedelika framställs som ett naturligt och läkande alternativ till den traditionella psykiatriska vården. Detta skapar en motbild till föregående avsnitt av konstruktionen av psykiatrin som ineffektiv, artificiell och skadlig. Användarnas diskursiva positionering av psykedelika som naturligt, spirituellt och läkande skapar en legitimitet i diskursen i kontrast till psykiatrin.

“Jag är kroniskt deprimerad och har fått mer hjälp av ayahuasca än något annat. Två saker bara: 1) Frågan är felställd: det finns inget DU som är deprimerad. Jag är en illusion. Om denna insikt bara håller i sig har man botat sin depression. 2) Håll inte på att experimentera med en massa olika preparat och enteogener. Psykedelika funkar i en specifik rituell kontext. Ingen traditionell kultur har haft ett helt "badrumsskåp" med saker de stoppar i sig.” (A10)

A10 ifrågasätter idén av vad depression är. Påståendet “det finns inget DU som är deprimerad. Jag är en illusion” visar hur A10 konstruerar ett synsätt där subjektiva antaganden är centrala. Insikter som kommer ifrån en själv riskerar att grundas i intuition och godtycklighet. Som resultat konstruerar A10 lösningen på psykisk ohälsa på spirituella uppenbarelsen och egna åsikter. A10 använder ett språk som är målande och spirituellt samt kritiskt mot vetenskapligt beprövade mediciner, vilket är i linje med diskursen om psykedelika som något naturligt då psykedelika ses som “rent” och påstås ha en beprövad historia och kultur som legitimerar bruket av det oavsett vad vetenskapen säger.

A10 belyser hur man bör ompröva sin uppfattning om “jaget” för att lösgöra antaganden inombords om vem man är. Den tidigare forskning som Petrement (2023) gjort om individens “jag” som ensam bärare av depression som förlorar sin sociala kontext (Petrement, 2023, s. 38-39) erkänner att det finns viss sanning i A10s påstående då en upplysning om att jaget tillhör ett större sammanhang än en själv kan lätta på depression. Dock så reproducerar denna uppfattning problematiken som ses i Neuroliberalismens radikaliserings av det neuroliberala subjektet; att lägga allt ansvar på individens egna handlingar, eftersom individen själv måste planera och genomföra psykedelikabruk för att åstadkomma förändring (Whitehead et al., 2018, s. 90-92). Detta konstrueras diskursivt som det enda legitima alternativet av A10 genom språkbruket. Det ayahuasca-bruk som A10 har testat är menat att göras rituellt, vilket enligt Askew & Williams (2021) betyder att det finns specifika tillvägagångssätt och regler som ska säkerställa en meningsfullhet och spiritualitet där ayahuasca är ett verktyg för att uppnå dessa

stadier (Askew & Williams, 2021, s. 5). Denna rituella kontext som A10 syftar till är ett försök till att omkonstruera psykedelikabruk genom att definiera om fenomenet som en spirituellt rutin och därmed ändra dess status i samhället (Lindgren, 1991, s. 165).

Svamp har hjälpt mig bortom all typ av psykiatrisk eller psykologisk "vård" jag fått. Har hjälpt mig med missbruksproblematik och beroende, ångest och depression, personlig utveckling och tillväxt och allmänt gjort mig till en bättre och mer komplett människa. Det är dock inget som kommer automatiskt av enbart svamp. Svamp är ett verktyg mer än en drog. Men du måste själv göra en del arbete för att det ska vara. Ingenting är gratis, men du kan få ut mer av en svamptripp på en eftermiddag än flera års terapi eller "behandling". Lycka till med toppis jagandet och må väl. (A12)

Genom en diskursiv positionering framställer A12 bruket av psilocybin som ett medel för ett välfungerande och djupare läkande i kontrast till traditionell vård. Svamp ses som ett naturligt verktyg för att behandla psykisk ohälsa, som med en enstaka dos kan förbättra tillvaron till skillnad från traditionell vård vars effekter kan ta flera år att "behandla" psykisk ohälsa. Denna syn kan analyseras som en kraftfull prognostisk ram där behandlingen beskrivs som en relativt enkel och billig åtgärd mot psykisk ohälsa (Loseke, 2003, s. 98, 106). Genom konstrasteringen "en eftermiddag" med "flera års terapi" framställer användarens språk en uppvisande handling vilket avlegitimerar psykiatri då det föreligger mer effektiva brukarstyrda interventioner.

Det avslutande "må väl" fungerar som en diskursiv markör som ramar in användarens anspråk genom antydningen att psilocybin har den inneboende förmågan att generera välbefinnande. Genom att förankra sitt anspråk i egna erfarenheter skapar A12 en historia för att närma sig en emotionell koppling till publiken, i denna historia framställs personlig erfarenhet som prioritet över professionell expertis (Loseke, 2003, s. 88-90). Användarens historieskapande gällande psilocybins djupare läkande vid symtom på psykisk ohälsa framställer bruket som en transformativ process. Denna process framställs som att gå bortom symtomlindring likt den tidigare forskningen (Petrement, 2023, s. 41-43). Användarens framställning av effekterna i denna påstådda läkning likt personlig utveckling och självkännedom kan förstås som en del i en bredare psykedelikadiskurs. I denna diskurs ges dessa upplevelser betydelsen och tecken på inre förändring. Liknande meningsskapande återfinns i den tidigare forskningen (Al-Naggar et al., 2021, s. 2-3).

Skulle aldrig röra “lyckopiller” då alla jag vet som börjat kaka det aldrig slutat. [...]. Det är en tillfällig lösning som blir permanent. Men knappast så att jag skulle hoppa på svampar heller. Däremot en redig syratripp ute i naturen med goda vänner, det är terapi det! (A2)

I citatet från A2 framställer användaren en differentiering av psykedeliska substanser, där all psykedelika inte har samma effekt, det förekommer en differentiering av psilocybin och LSD. Användaren skapar en intern hierarki inom psykedelika när A2 framställer psilocybin som mindre attraktivt vid fall av psykisk ohälsa i jämförelse med bruk LSD som ses som “terapi”. Denna hierarki och favorisering av psykedelika står i kontrast till övriga användare som framför en positiv syn på psykedelika som stort och framför allt för psilocybin.

Användarens framställning av psykedelika lägger främst tyngd på miljö och omgivning vid intag av substansen. Detta kan kopplas till Losekes (2003) prognostiska ramar i bemärkelsen av att lösningen på “lyckopillers” ineffektivitet och beroendeframkallande egenskaper är att inta en stor dos LSD med vänner i naturen. Åtgärden för att lösa problemet blir att gå utanför hälso- sjukvårdens behandlingar (Loseke, 2003, s. 98). Diskursen landar i att naturlighet blir legitimerande och något äkta i bemärkelsen av behandling i användarens anspråk.

A2:s hänvisning till en upplevelse med psykedelika som “det är terapi det” visar på att det finns en diskursiv önskan och beskrivning av vad terapi bör innefatta. Användaren framhäver att det bör innefatta ett socialt sammanhang (“vänner”) och miljö (“naturen”), vilket utmanar psykiatrins förhållningssätt. Att användaren väljer en gemenskapsbaserad och brukarkontrollerad miljö framför den traditionella kontrollerade vårdmiljön kan förstås utifrån den tidigare forskningen. Forskningen framlade att traditionell vård ofta reducerade individen till en isolerad enhet med psykisk ohälsa, istället för en individ med social- och miljöanknytning (Petrement, 2023, s. 41-43). Användarens konstruktion av psykedelika som något naturligt fungerar som en legitimeringsstrategi vilket harmoniserar med den spirituella diskursen i den tidigare forskningen. I denna diskurs tillskrivs växtbaserade substanser en terapeutisk och moralisk överlägsenhet av användarna i den tidigare forskningen, samt att en önskan om lugn och trygghet vid bruket (Holm et al., 2023, 4-5). Denna konstruktion fungerar utöver tidigare nämnda positionering av psykedelika som överlägsen, även som ett medel för att avstigmatisera bruket, detta då substanserna har illegal status. Detta är av vikt då anspråket bygger på att publiken ser substansen som mindre riskfylld än antidepressiva läkemedel, utöver anspråket på dess positiva egenskaper vid psykisk ohälsa.

“Jag skulle testa psykedelica alla dagar i veckan före alla dessa piller våra doktorer försöker stoppa i oss. (A1)”

Likt föregående citat ses lösningen på problemet i form av icke fungerande medicin att nyttja psykedelika. Anspråket på det sociala problemet kräver verkställande i form av beteendepåstående gällande det självstyrande skiftet från psykiatrisk medicinering till något naturligt i form av psykedelika (Loseke, 2003, s. 25-26). Användaren framställer medicineringen som något onaturligt och tvingande vilket går i linje med tidigare forskning i bemärkelsen av att känna sig oförstådd av psykiatrin. Samt synen på antidepressiva läkemedel som något icke fungerande och kontrollerande (Gibson et al., 2016, s. 3-4). Språkbruket kan fungera som en praxis för aktivt ifrågasättande och utmanande över psykiatrin. Genom användarens formulering “alla dessa piller våra doktorer försöker stoppa i oss” konstrueras en dikotomi mellan den passiviserande individen och det kontrollerade samhället.

5.1.3 Psykedelika för självförbättring

I materialet framträder en diskurs där psykedelika framställs av användarna som ett verktyg för självförbättring. Användarna beskriver att psykedelika kan användas som ett verktyg för personlig utveckling och optimering av psyket, efter deras egna ansvar. Användarna konstruerar psykedelika likt vid en katalysator för människor att gå bortom psykisk ohälsa och istället förbättra livet på ett djupare plan. I diskursen framställs psykedelika som ett verktyg för att nå den bästa versionen av sig själv, och gå bortom sitt normalläge.

Innan jag började var jag inte deprimerad och tyckte jag mådde bra då efter att ha varit helnykter i 5 år men mitt liv var ganska enformigt. Efter snart 2 års användning av psilocybinsvamp och LSD har mitt liv bitvis blommat ut och jag hade ingen aning hur bra man kan må. Jag gick tidigare i ett limbo utan att fatta det. Tror många gör det. Jag har börjat läsa mer, känner mig smartare, mer vaken och ser fler möjligheter i livet. Det har också hjälpt mig ta itu med mina beroendebeteenden med socker, dataspel och annat. har jobb men börjat utbilda mig för att kunna hjälpa andra. Känner att jag har fått fantastiska gåvor av livet. Det har öppnat dörrar i mitt liv helt enkelt och jag är nyfiken att utmana mig och vill utforska om Ketamin kan addera till min utveckling. (A11)

I detta citat konstruerar A11 ett narrativ där psykedelika verkar som drivmedel för förändring. A11 beskriver ett före- och efterstadie i sitt liv med tillfället där psykedelika introducerades som mittpunkt. Innan psykedelikabruket går A11 enligt egna ord omedvetet i limbo, det

betyder att det finns en föreställning om jagets oupptäckta potential som diskursivt belyser självförbättring som centralt. Efter psykedelikabruket lyfter A11 fram ett flertal förbättringar som har lyft livskvaliteten. Genom att göra denna uppdelning mellan "vanligt" tillstånd och psykedeliskt tillstånd rationaliseras synen i diskursen att livet utan psykedelikabruk var bristande och därmed förbättringsbart.

Radikalisering av det neuroliberala subjektet synliggörs i hur A11 inkorporerar psykedelika som ett medel för att uppnå högre status intellektuellt och emotionellt (Whitehead et al., 2018, s. 90-92). Detta kan även ses i hur A11 mellan raderna uppmanar andra individer till eget bruk av psykedelika och därmed tillskriver dem eget ansvar som är karaktäristiskt för diskursen. Detta gör användaren genom positivt och engagerande språkbruk utan inslag av eventuella risker som kan vara avskräckande. A11 öppnar för att utforska med ketamin, vilket innebär en möjlig eskalering av psykedelikabruket. Det innebär att A11 inte har en tydligt slutpunkt på sitt psykedelikabruk då det personliga projektet av självförbättring saknar tydliga gränser. Det visar hur diskursen för självförbättring är en optimering av individens själv som tas till det yttersta. Askew & Williams förklarar hur psykedelika används av individer för självförbättring. Användarna menar att psykedelika är bidragande till en målinriktad process där de förbättrar sitt kritiska tänkande, inläring och kreativitet, vilket går i linje med A11 förhållningssätt till psykedelika (Askew & Williams, 2021, s. 10).

Svamp har hjälpt mig bortom all typ av psykiatrisk eller psykologisk "vård" jag fått. Har hjälpt mig med missbruksproblematik och beroende, ångest och depression, personlig utveckling och tillväxt och allmänt gjort mig till en bättre och mer komplett människa. Det är dock inget som kommer automatiskt av enbart svamp. Svamp är ett verktyg mer än en drog. Men du måste själv göra en del arbete för att det ska vara. Ingenting är gratis, men du kan få ut mer av en svamptripp på en eftermiddag än flera års terapi eller "behandling". Lycka till med toppis jagandet och må väl. (A12)

A12 positionerar psykedelisk svamp som ett verktyg som bör användas aktivt snarare än passivt. Den diskursiva ansvarsförskjutningen från samhället till individen synliggörs då syftet med psykedelikabruket enligt A12 är att katalysera förändring genom att aktivt jobba självförvaltande. Detta med eget ansvar istället för att se det ur ett mer passivt strukturellt perspektiv. A12s val att genomföra detta psykedelikabruk är ett resultat av de internaliserade självkrav som härstammar från samhällets uppbyggnad och "valarkitektur". Denna arkitektur har lett till att A12 beslutat att bruka psykedelika i ett försök att förbättra sitt neuroliberala subjekt. A12 menar att sitt neuroliberala subjekt är mer komplett och bättre efter genomfört

psykedelikabruk, vilket visar på en radikaliserings (Whitehead et al., 2018, s. 157, 90-92). Det valda språkbruket av A12 leder till en avdramatisering och konstruktion av psykedelika som ett verktyg för individen själv att ansvara och kapitalisera på. Inom diskursen görs denna framställning för att legitimera dess status som självförvaltad förbättringsmedel med oslagbar och riskfri effektivitet.

En hård psykedelisk tripp är inte alltid det optimala för det finns risker att obearbetade trauma dyker upp som en atombomb från ens undermedvetna och vet man inte hur det bemöter dom tankarna + dålig förberedelse med set/setting så finns det en risk att man hamnar i en mörkade spiral av psykisk ohälsa. Personligen så tycker jag att mikrodosering av psilocybin är ett tryggare alternativ som medför massvis med fina egenskaper. På mig agerar det antidepressivt, ångestdämpande, det ökar min kreativa förmåga och koncentration samt att det öppnar upp mitt hjärta med empati. Jag är mycket gladare, piggare, självsäker, filosofisk och känner mig mer motiverad att ta tag om livet. Vill man avstå från syntetisk medicin som SSRI etc. och istället prova en naturmedicin så rekommenderar jag starkt mikrodosering utav psilocybin svampar, dock med respekt till doseringen. (A16)

A16 upplever kognitiv, psykologisk och emotionell förbättring efter mikrodosering av psykedelika och använder ett beskrivande och känsloladdat språk med funktionella inslag. Detta för att redogöra för effekterna som i diskursen påvisar psykedelika som prestationshöjande medel för att förbättra jaget i största möjliga mån. Prestationsdiskursen som Holm et al. presenterar, beskriver hur individer förbättrar sin kreativitet samt akademiska-, arbets- och sociala förmågor för att funktionellt förbättras. Det uppnås av individerna genom mikrodosering av psykedeliska ämnen (Holm et al., 2023, s. 6). Dessa påstådda funktionella förbättringar förändrar och radikaliserar det neoliberal subjektet, vilket är ett diskursivt mönster som ses i fallet av A16, likt A11 och A12 (Whitehead et al., 2018, s. 90-92).

Det genomgående diskursiva temat i de tre citaten är hur psykedelika framställs som ett sätt att omforma och förbättra det begränsade jaget. Kraven från samhället internaliseras i individens psyke, vilket resulterar i normaliseringen av individens krav på sig själv som i sin tur kommer från hur samhället och dess valarkitektur är uppbyggt. Detta synliggörs i diskursen där eget ansvar och självförbättring är av vikt. Individerna ansvarar själva för att förbättra det begränsade jaget genom psykedelikabruk, enligt Whitehead (2018) radikaliserar individerna och söker förändring genom extremare metoder som psykedelikabruk som tros ha

möjligheten att förändra neurologin och plasticiteten i hjärnan som tros leda till lyckad karriär, materialistiskt kapital och social status (Whitehead et al., 2018, s. 3, 92, 77).

6. Slutsatser

I detta avsnitt presenteras studiens resultat utifrån studiens tre forskningsfrågor.

Syftet med denna studie är att analysera hur den samtida diskursen om psykedelika formas genom specifika problem- och lösningsformuleringar. Formuleringar som sedan bidrar till att konstruera psykedelika som ett uttryck för samhällskritik, som effektiv och frigörande behandling för psykisk ohälsa och som medel för självförbättring. Vidare syftar studien till att analysera de antaganden genom vilka psykedelika framställs som ett legitimt svar på olika former av lidande, liksom på prestationsinriktade strävanden efter personlig utveckling, effektivitet och välbefinnande.

Studien visar att psykiatrin och antidepressiva läkemedel i Flashback-diskursen framställs som ineffektiva, skadliga, omoderna och inkapabla att behandla individens lidande. Samhället och dess behandlingar (antidepressiva läkemedel) konstrueras som ett artificiellt verktyg för kontroll och som inte behandlar individens verkliga lidande. Detta lidande framställs som ett problem som kräver individuell handling, då den institutionella vården ses som en destruktiv kraft. Diskursen innehåller två motpoler i form av de utsatta och de som utsätter. I detta maktförhållande framställs individens självbestämmande begränsat då förbättring av psykiska ohälsa begränsas av narkotikapolitiken och den större samhällsdiskursen.

Vidare framgår att psykedelika konstrueras som naturligt, terapeutiskt, läkande och effektivt i direkt kontrast till psykiatrins behandling. Bruket legitimerar psykedeliska effekter genom subjektiva erfarenheter och ett narrativ om naturlighet, vilket positionerar psykedelika som ett frigörande verktyg för läkning. Psykedelika tillskrivs en överlägsenhet över traditionell medicin som i kontrast ses som syntetisk och moralisk ifrågasättbar.

Slutligen visar studien att psykedelika konstrueras som ett verktyg för optimering och självförbättring. I diskursen kombineras prestation och välbefinnande som medel för personlig utveckling, kreativitet och utvecklad förmåga i sociala sammanhang. Vidare betonas vikten av individuellt ansvar för att förbättra jaget, vilket går bortom behandling av psykisk ohälsa. Det

mänskliga psyket ses som transformativt där psykedelika framstår som en katalysator för denna transformation, i form av existentiell tillväxt.

7. Slutdiskussion

Studien visar att diskursen på Flashback tydligt präglas av en polarisering mellan antidepressiva läkemedel och psykedelika. Narrativet står i kontrast till den större samhälleliga diskursen vilket synliggörs i tidigare forskningen där deltagarna rapporterar både negativa men framför allt positiva effekter av antidepressiva läkemedel. Flashback kan därför förstås som en arena där motdiskursen mot antidepressiva läkemedel formuleras och synliggörs. Denna motdiskurs belyser en förtroendekris gentemot den traditionella vården och utmanar den medicinska sanningen och skildrar istället psykedelika som det enda medlet för läkning. Motdiskursen kan förstås utifrån att Flashback och dess användare är en grupp som uppfattar och upplever psykiatri, likt tidigare forskning, som en institution i kris. Psykiatrins förhållningssätt till individen som en enskild enhet och psykisk ohälsa som en kemisk obalans medför en förskjutning av ansvar för sin hälsa. Användarna betonar vikten av att själv, likt det neuroliberala idealet, ansvara för att förbättra hälsan och arbeta självoptimerande utanför den traditionella vården med hjälp av psykedelika.

Implikationerna för det sociala arbetet och yrkesrollen av dessa resultat är av betydelse i yrkesverksammas möten med klienter som delar användarnas alienation gentemot den samhälleliga vården. En möjlig konsekvens inom psykiatri vid fall av psykisk ohälsa, framför allt svår depression, är att yrkesverksamma möter klienter mot liten tilltro till den erbjudna vården. Det är av vikt för yrkesverksamma inom socialt arbete att ha kännedom om denna motdiskurs för att motverka alienationen och istället bygga allians och visa förståelse för diskursens innehåll. Misslyckas den yrkesverksamma med detta riskerar klienten att falla utanför systemet och istället välja att självmedicinera utan professionell övervakning och kontroll. Resultatet påvisar en utsatt grupp människor i behov av en mer personinriktad och helorienterad vård. Denna vård skulle kunna innefatta gruppbehandling och miljöanpassad vård där klienten i den största möjliga mån får påverka behandlingen och läkandet för att öka förtroende och resultat av vård.

Resultatet visar även på en samhällelig diskurs av prestationskrav, där användaren ser det nödvändigt att bruka psykedelika för att optimera jaget för sociala och arbetsrelaterade

situationer. Det är av vikt att föra en diskussion om konsekvenserna av dessa prestationskrav och synen på psyket som ett optimeringsprojekt. Detta är en viktig fråga i relation till professionellas förståelse av klientens krav och önskan vad gäller resultat av vården.

Resultatet behöver tolkas mot bakgrund av studiens metodologiska begränsningar vad gäller valet av Flashback som källa för datainsamling. Flashback som källa för data medför brister i representation då forumet till stor andel består av manliga användare, vilket medför att kvinnors erfarenheter är underrepresenterat (Internetstiftelsen, 2019, s. 110, 113). Materialet är tydligt präglad av en positiv bias gentemot psykedelika, där negativa erfarenheter av psykedelika samt positiva erfarenheter av antidepressiva läkemedel inte förekommer. Forumet präglas av positiva historier av psykedelikabruk och skräckhistorier av antidepressiva läkemedel, vilket tydligt skiljer sig från den tidigare forskningen. Framför allt vad gäller erfarenheter av antidepressiva läkemedel, den tidigare forskningen belyser en betydande del som upplevt positiva och givande upplevelser av psykedelikabruk. Denna bias medför att studien inte kan användas för att synliggöra en större samhällsdiskurs vad gäller synen på psykedelika som verktyg för att motverka lidande. Som konstaterat tidigare i denna del, belyser denna studie istället diskursen på Flashback och hur anspråk konstrueras i en specifik miljö, i detta fall en digital miljö.

Framtida forskning kan med utgångspunkt i denna studie undersöka om liknande diskurser förekommer på andra onlineforum med användare från andra samhällsgrupper. Exempelvis kan denna forskning utföras på forum där majoriteten är kvinnor eller där användarna representerar samhället i större utsträckning, jämn fördelning av kvinnor och män. Detta för att skapa en mer nyanserad bild av hur den större populationen framställer anspråk gällande självmedicinering vid lidande. Det vore även av relevans för forskningsområdet att genomföra kvalitativa intervjuer med individer med erfarenhet av självmedicinering med psykedelika. Deltagare med både negativa och positiva erfarenheter. Detta för att både nyansera bilden av de negativa konsekvenserna och för att nyansera bilden ytterligare av vad som får individer att välja självmedicinering. Avslutningsvis är det av vikt för framtida forskning att utforska hur dessa motdiskurser påverkar individers benägenhet att söka professionell hjälp för lidande.

8. Referenslista

Alkohol & Narkotika (2023) *Attitydförändring till psykedelia mot depression*.
<https://www.alkoholochnarkotika.se/var/attitydforandring-till-psykedelia-mot-depression/>

[Hämtad 2025-11-26]

Al-Naggar, R. A., Alshaikhli, H & Erlam. G. (2021) Effectiveness of Psilocybin on Depression: A Qualitative. *Electronic journal of General Medicine*. Volume 18(3): 1-7.

Askew. R & Williams. L. (2021) Rethinking enhancement substance use: A critical discourse studies approach. *International Journal of Drug Policy*. Volume 95: 1-12

Bryman, A. (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3:e uppl. Liber.

Dagens Nyheter (2025) *Psykologer i Stockholm behandlar patienter med olagliga psykedeliska droger*

<https://www.dn.se/sverige/psykologer-i-stockholm-behandlar-patienter-med-olagliga-psykedeliska-droger/> [Hämtad 2025-11-26]

Folkhälsomyndigheten (2025) *Mental Health*.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/the-public-health-agency-of-sweden/living-conditions-and-lifestyle/mental-health/> [Hämtad: 2025-11-23]

Gibson, K., Cartwright, C. & Read, J. (2016) 'In my life antidepressants have been...': a qualitative analysis of users' diverse experiences with antidepressants. *BMC Psychiatry* 16(135): 1-7.

Holm, S., Petersen M. A., Enghoff, O & Hesse, S. (2023) Psychedelic discourses: A qualitative study of discussions in a Danish forum. *International Journal of Drug Policy*. Volume 112: 1-9.

Internetstiftelsen (2019) *Svenskarna och internet 2019*. Stockholm: Internetstiftelsen.

Lindgren, S. Å. (1991) Omåttligheten som samhällsfara. I: Sven E Olsson & Göran Therborn (red.) *Vision möter verkligheten: Om social styrning och faktisk samhällsutveckling*. Stockholm: Allmänna förlaget.

Lindgren, S. Å. (1993) *Den hotfulla njutningen*. Doktorsavhandling. Stockholm: Symposion Graduale.

Loseke, D. R. (2003) *Thinking about social problems : an introduction to constructionist perspectives*. 2:a uppl. Aldine de Gruyter.

Butlen-Ducuing, F., E-Wen McCulloch, D., Haberkamp, M., Mattila, T., Bałkowiec-Iskra, E., Aislaitner, G., Balabanov, P., Lundberg, J., Siggaard Stenbaek, D., Elferink, A., Knudsen, G & Thirstup, S. (2023) The therapeutic potential of psychedelics: the European regulatory perspective. *The Lancet*. Volume 401: 714-716.

Whitehead, M., Jones, R., Lilley, R., Pykett, J & Howell, R (2018) *Neuroliberalism*. 1:a uppl. Abingdon: Routledge.

Petrement, M. S. (2023) Psychedelic therapy as reality transformation: A phenomenological approach. *Journal of Psychedelic Studies*. Volume 7(1): 36-47.

Svenska Dagbladet (2021) *Magiska svampar och LSD - bot mot depression?*.
<https://www.svd.se/a/eEqIBR/magiska-svampar-och-lsd-bot-mot-depression> [Hämtad 2025-11-24]

Svenska Dagbladet (2025) *Mitt i lagen hittar han de förbjudna svamparna*.
<https://www.svd.se/a/bm3bLB/magiska-svampar-john-hittar-olagliga-drogen-i-svenska-farhagen> [Hämtad 2025-11-24]

SVT Nyheter (2025) *Kan psykedelika vara lösningen på depression?*.
<https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/kan-psykedelika-vara-losningen-pa-depression> [Hämtad 2025-11-24]

Vetenskapsrådet (2017) *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed-2017.html>

[Hämtad 2026-02-05]